

جایگاه حجاب در جامعه ایرانی / گسترش حجاب نیازمند اقدامات بنیادی در حوزه‌های مختلف جامعه است

حجاب کامل یک اصل و واجب دینی است که در طول تاریخ تکرار شده و هر برهه از تاریخ ایران این اصل حضور بارزی داشته که به شهادت اسناد تاریخی این مهم در زندگی انکارناپذیر است.

حجاب کامل یک اصل و واجب دینی است که در طول تاریخ تکرار شده و هر برهه از تاریخ ایران این اصل حضور بارزی داشته که به شهادت اسناد تاریخی این مهم در زندگی انکارناپذیر است.

به گزارش خبرنگار مهر، حجاب و پوشش در مفهوم عام آن همیشه ناظر بر شرم و حیا بوده است که این مقوله خصلتی انسانی داشته و تاریخ را بر نمی‌تابد و شامل مرد و زن است و همین خصلتی انسانی است که یکی از فلسفه‌های اصلی پوشش آدمی بوده است.

مسئله حجاب به علت ارتباط با ویژگی‌های گوناگون فردی و اجتماعی انسان در تمام دوران تاریخ و نیز در ادیان الهی به انحای مختلف مورد تاکید قرار گرفته و از نیازهای حقیقی و مسلم است که هر چه دارای مراتبی عالی‌تر باشد به معنویت و دینداری فرد تاثیر بیشتر و عمیق‌تری داشته و هرچه خلا در این زمینه محسوس‌تر باشد مشکلات و آسیب‌های سلامت، رشد و امنیت فردی و اجتماعی افزون‌تر خواهد شد.

حجاب واژه‌ای است عربی با معانی متعدد؛ از جمله وسیله پوشاندن، حائل که در فرهنگ فارسی معین نیز به معنای پرده، ستر، نقابی که زن چهره خود را با آن می‌پوشانند، آورده‌اند.

استعمال کلمه حجاب در مورد پوشش زن يك اصطلاح نسبتاً جدیدی است و در قدیم و مخصوصاً در اصطلاح فقها کلمه ستر که به معنای پوشش است به کار رفته است. فقها در علم فقه که فهم واژه حجاب بیشتر ناظر به معنای آن است حجاب را «الحجاب ما تلبسه المراه من الثیاب لستر العوره عن الاجانب» یعنی «حجابی که زن را برای حفظ عورت از اجانب می‌پوشاند» تعریف کردند.

حجاب در تاریخ

با تکیه بر متون و اسناد تاریخی، در هر آیین و مذهبی حجاب چه پیش از اسلام و چه در زمان ظهور دین مبین اسلام تا کنون جایگاهی داشته و برای آن حد و مرزی قائل می‌شدند؛ با مشاهده کتیبه‌ها، طومارها، و سنگ نوشته‌های تاریخی و کهن می‌توان درستی این سخن را تایید کرد.

پوشش در ادیان و اقوام پیش از اسلام بی‌سابقه نیست؛ گرایش فطری انسان او را به نوعی پوشش دعوت کرده، مثلاً در اصول اخلاقی تلمود که در تفاسیر متون تورات است آمده، اگر زنی به نقض قانون یهود پرداخت مثلاً بی آنکه چیزی بر سر داشته به میان مردم می‌رفت یا در شارع نخ می‌رشت یا به هر سخی از مردم دردل می‌کرد در آن صورت مرد حق داشت بدون پرداخت مهریه او را طلاق دهد.

در دوران باستان نیز این پوشش و حجاب زنان و مردان قابل مشاهده است مثلاً در کتیبه‌های تخت جمشید نیز می‌توان آثار حجاب زنان و نوع پوشش مرسوم مردان و زمان عصر هخامنشی را دید و لباس‌ها عموماً دامن‌های پرچین و بلندی داشته و دارای یقه‌های پوشیده و مناسبی بوده و آثاری از بی‌حجابی در این مستندات تاریخ مشاهده نمی‌شود و یا در زمان زرتشت پیامبر منزلت زن در اجتماع محفوظ بود و پوشش و حجاب در جامعه برای هر جنسیتی به شکلی خاص و پوشیده رعایت می‌شد.

روند حجاب در دوره تاریخی و قرن حاضر ادامه داشت و حتی در ابتدای عصر پهلوی نیز ادامه داشت و زنان و مردان متناسب با عرف اسلامی در صحنه‌های اجتماع ظاهر می‌شدند تا اینکه نظریه پردازان و داعیه داران روشنفکری به واسطه برخورد با افکار و پیشرفت جوامع غربی دم از آزادی زدند و حجاب و پوشش اسلامی را مانعی برای رشد و تعالی ترقی کردند و به دنبال این افکار و تلقینات شاه را وادار به اجرای طرح کشف حجاب کردند و طی دوره‌ای کوتاه ولی دردناک بی‌حجابی رواج یافت و به بدترین نحو ممکن با زنان چادری و روبنددار برخورد شد.

از این دست مثال‌ها در تاریخ بسیار است که با کمی تحقیق و تامل می‌توان جایگاه حجاب را در تاریخ به عنوان اصلی در زندگی دید.

حجاب باید به باور تبدیل شود

خوشبختانه با قیام امام خمینی(ره) و پیروزی انقلاب اسلامی در سال 57 ایران از ظلم ستمشاهیان رهایی یافت و زنان و مردان مسلمان ایرانی خود پوشش اسلامی و حجاب را برگزیدند.

تجربه ثابت کرده در هر برهه‌ای از تاریخ بر هر چیزی تصریح و امر می‌شود و یا از هر فعلی نهی شده نتیجه معکوسی در پی داشته است.

این نکته را می‌توان در نوع پوشش عصر حاضر ایران بررسی کرد که در پی رواج فیلم‌های مبتذل و مدهای غربی نوع پوشش و حجاب ما با معیارهای ایرانی - اسلامی بسیار فاصله گرفته و هر چه بیشتر به افراد جامعه امر شود و یا از بی‌حجابی و رواج

افعال غربی نهی شود این نتیجه‌ای منفی خواهد داشت و تا حجاب به باور تبدیل نشود سختگیری و برخوردهای دستگاه‌های قضایی و اجرایی بی‌فایده است و باید مردم جامعه به این باور برسند که حجاب یک هنجار است و آن را عمیقاً بپذیرند و افراد مذهبی را دور از تمدن نیندارند.

حجاب را نباید تنها یک واجب دینی دانست

مدیر گروه تفسیر و ترجمه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در گفتگو با خبرنگار مهر، با اشاره به جایگاه حجاب در جامعه امروزی گفت: حجاب از منظر جامعه شناختی یک رفتار اجتماعی است که الزام و وجوب آن در حضور اجتماع متجلی می‌شود. حجت الاسلام والمسلمین سید علی اکبر حسینی ادامه داد: آنچه بسیار مهم است و نمی‌توان آن را نادیده انگاشت این واقعیت است که حجاب را نباید تنها یک واجب دینی دانست بلکه افزون بر وجوب دینی یک هنجار اجتماعی نیز محسوب می‌شود؛ بی‌تردید هنجارهای اجتماعی نقشی بسیار موثر در تعیین میزان حجاب و حد آن دارند و نقش هنجارهای اجتماعی چنان است که هر جامعه‌ای خود را ملزم به تبعیت از آن می‌داند و بی‌تکلف از آن پیروی می‌کند و هر رفتاری که موجب ناهنجاری باشد، به سهولت از آن اجتناب می‌کند؛ باید دید در عصر ما در شرایط کنونی حجاب یک هنجار اجتماعی است یا نه؟

وی تصریح کرد: به رغم اینکه حجاب یک ضرورت و بایسته دینی است اما رعایت این بایسته دینی به صورت کامل و مورد قبول دین، به عنوان هنجار اجتماعی پذیرفته شده نیست و تنها زمانی می‌توان به رعایت حریم‌های دینی در باره حجاب خوش بین بود که این موضوع به صورت یک هنجار اجتماعی پذیرفته شود.

این استاد حوزه و دانشگاه افزود: از این رو باید هنجارهای اجتماعی را شناسایی کرد و ساده اندیشی است که گمان رود، با یک توصیه ساده یک استاد یا عالم و خطیب هنجارهای دینی جایگزین هنجارهای اجتماعی شوند، چنانچه با تکیه بر برخوردهای انتظامی و اجبار و تحمیل نیز نمی‌توان تحولات هنجاری را انتظار داشت.

وی تاکید کرد: آنچه امروزه در جوامع اسلامی از جمله کشور بدحجابی است که به عنوان یک هنجار اجتماعی مورد قبول و حجاب به مفهوم دینی آن متعارض است؛ حجاب کامل که یک اصل و واجب دینی است، ناهنجاری شناخته شده و در مواردی موجب تعرض و تمسخر می‌شود.

حجت الاسلام حسینی اظهار داشت: خانواده‌های غیرمذهبی و یا کسانی که در مسائل دینی ضعیف هستند، به سادگی تسلیم هنجارهای اجتماعی می‌شوند و بدحجابی را به عنوان امری اجتناب ناپذیر می‌پذیرند درحالی‌که قشر مذهبی با سختی در برابر این شرایط مقاومت می‌کنند.

وی در ادامه با اشاره به نگرانی و دغدغه خانواده‌های مذهبی با نحوه حجاب فرزندان‌شان گفت: پذیرش هنجارهای اجتماعی و نادیده انگاشتن دستورات دینی از سوی فرزندان خانواده‌های مذهبی در نگاه والدین نوعی لجاجت و بی‌اعتنایی به دستورات دینی تلقی شود و نگرانی‌های فراوانی را در پی دارد در حالی که حقیقت این است که فرزندان دچار تعارض هنجارهای اجتماعی - دینی شده‌اند.

این عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: بسیاری از این فرزندان، تحت تاثیر هنجارهای جامعه هستند و برای اینکه مورد قبول اطرافیان قرار گیرد او از تنهایی و تمسخر همسانان اجتماعی خود در امان بمانند، تن به پذیرش رفتارهای غیر دینی می‌دهند تا از نسبت‌ها و انگ‌های مانند امل و عقب افتاده مصون بمانند.

تخریب افکار و اذهان جوامع اسلامی در برنامه‌های ماهواره‌ای

وی بیان کرد: امروزه در برنامه‌های ماهواره‌ای و فضاهای مجازی شاهد القای بدحجابی و برنامه‌هایی هستیم که مطابق با عقاید و فرهنگ و رسوم خود کشورهای غرب و شرق نیست بلکه تنها هدف آنان تخریب افکار و اذهان جوامع اسلامی است.

حجت الاسلام حسینی با اشاره به سرگذشت آندلس گفت: فعالیت جوامع غربی و ضد اسلامی دنیای امروز کاملاً تکرار جریان آندلس است که پس از شکست‌های پی در پی اروپاییان تصمیم گرفتند با رواج مفاسد مسلمانان را از پای بندی به باورهای دینی بازدارند و با این سیاست موجب فروپاشی اقتدار جامعه اسلامی شدند.

وی با اشاره به ناخرسندی غرب از پیشرفت و موفقیت‌های ایران در زمینه علمی، ورزشی، سیاسی، اقتصادی، و... اذعان داشت: این پیشرفت‌ها برای جوامع غربی ناخوشایند است لذا با ایجاد شبهه و نفاق و برهم زدن نظم و امنیت فکری، اقتصادی و .... یأس و ناامیدی مسلمان را از حکومت اسلامی در دستور کار خود دادند.

انگیزه‌های منفعت طلبانه مافیای قدرت و ثروت

مدیر گروه تفسیر و ترجمه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی عنوان کرد: افزون بر اغراض سیاسی دولت‌های غربی از دیگر عوامل تأثیرگذار در بدحجابی را باید انگیزه‌های منفعت طلبانه مافیای قدرت و ثروت دانست؛ بی‌شک لابی‌گری، بدحجابی، تردید در باورهای دینی در نهایت به نفع امپریالیسم اقتصادی تمام خواهد شد.

وی خاطرنشان کرد: تغییرات هنجاری جامعه از جمله بدحجابی یا تجمع پراکنده دین‌مداران و تهدید و اجبار نیروهای انتظامی تحقق نخواهد یافت هر چند ممکن است، به طور کوتاه مدت و مقطعی چهره شهر را از بدحجابی یا بی‌حجابی پاک نماید اما در اینجا سخن از تغییر هنجارهای اجتماعی است.

باید زمینه‌هایی فراهم شود که حجاب مطلوب دینی به یک هنجار اجتماعی تبدیل شود و مردم آن را باور کنند و خود به این نتیجه برسند و بدان ملتزم و پایبند شوند و این تحول عظیم و اساسی نیازمند اقدامات بنیادی در حوزه‌های مختلف جامعه است و پیش از هر چیز برای تحقق چنین آرمانی، آرامش و امنیت در جامعه امری ضروری است.

.....
فاطمه اعظمی